

Utlåtande

06.08.2024

Ärende: VN/15985/2024

Begäran om utlåtande om utkastet till regeringens proposition med förslag till lag om ändring av diskrimineringslagen

Remissinstansens utlåtande

Ni kan skriva ert utlåtande i fältet nedan.

SAMS tackar för möjligheten att avge utlåtande men vi hade gärna sett en längre utlåtanetid eftersom den korta tiden i kombination med sommaresemestrar vållar utmaningar på organisationer med lite personal.

Förslaget att från 6 a § i diskrimineringslagen ta bort förpliktelsen att upprätta planer för likabehandling per verksamhetsställe inom småbarnspedagogiken är bekymrande för vår målgrupp, svenskspråkiga personer med funktionsnedsättning. Syftet med 6 a § är att aktivt och systematiskt främja likabehandling redan i småbarnspedagogiken. Syftet är också att förebygga diskriminering, hjälpa till att identifiera diskriminerande attityder och strukturer bättre samt främja särskilt de rättigheter som gäller för barn och familjer i utsatta situationer.

Vår målgrupp är en dubbelminoritet som både lever med en funktionsnedsättning och har svenska som modersmål, vilket gör gruppen mer utsatt för diskriminering genom hela livet. Att då minska på likabehandlingsarbetet redan i småbarnspedagogiken är inkonsekvent med diskrimineringslagens syfte att främja likabehandling och förebygga diskriminering.

Vi ser det som tveksamt att den plan som föreslås att anordnare och serviceproducenter av småbarnspedagogik utarbetar konkret kommer att främja likabehandling på samma sätt som en plan som görs separat på varje verksamhetsställe. Att flytta arbetet från verksamhetsnivå till en högre nivå medför en risk att främjandet av jämlikhet förblir på en allmän nivå och inte tar hänsyn till de särskilda omständigheterna på olika verksamhetsställen. Om arbetet med att främja jämlikhet blir för allmänt och inte verkligen stödjer främjandet av jämlikhet och bekämpandet av diskriminering, har detta negativa effekter. Särskilt för barn och familjer som redan är i riskzonen för diskriminering, till exempel barn med funktionsnedsättningar.

Finland ska enligt artikel 5 i FN:s funktionshinderkonvention förbjuda all diskriminering på grund av funktionsnedsättning och garantera personer med funktionsnedsättning lika och effektivt rättsligt skydd mot diskriminering på alla grunder. Därtill har Finland enligt artikel 7 förbundit sig att vidta alla nödvändiga åtgärder som behövs för att säkerställa att barn med funktionsnedsättning fullt åtnjuter alla mänskliga rättigheter och grundläggande friheter på lika villkor som andra barn. Därtill

ska Finland enligt samma artikel i alla åtgärder som rör barn med funktionsnedsättning sätta barnets bästa i främsta rummet. Att ta bort förpliktelsen att upprätta likabehandlingsplaner på verksamhetsställena för småbarnspedagogik är svårligen att anse som en åtgärd som görs med barnets bästa i åtanke

Precis som Centralförbundet för Barnskydd påpekar i sitt utlåtande har FN:s barnrättskommitté i sina rekommendationer till Finland 2.6.2023 uppmanat Finland att brådskande intensifiera arbetet mot diskriminering och öka sina ansträngningar för att eliminera diskriminering av barn inom alla områden av det finska samhället, med hänsyn till barn och ungdomar från tidig ålder (CRC/C/FIN/CO/5-6). Att då göra tvärt emot detta och minska på likabehandlingsarbetet inom småbarnspedagogiken är orimligt och i strid med Finlands förpliktelser enligt funktionshinderkonventionen.

Vi anser dessutom att det inte på något sätt är ändamålsenligt att förpliktelsen i 6 a § tas bort redan drygt ett år efter att den trädde i kraft. Det har varken funnits tid att utvärdera resultaten av förändringen eller att utveckla en praxis kring tillämpningen. Samtidigt lider förtroendet för myndigheterna då en lag stiftas för att sedan upphävas ett år senare. Detta skapar i stället förvirring och frustration för de som ska tillämpa lagen.

Inbesparingarna till följd av detta förslag är små sett till de eventuella konsekvenserna, särskilt eftersom en jämställdhetsplan ändå ska uppgöras på varje verksamhetsställe. Att per verksamhetsställe göra upp en jämställdhetsplan, men inte en likabehandlingsplan, är inkonsekvent. I förslaget nämns att synergier mellan jämställdhets- och likabehandlingsplanerna är stora och att varken den administrativa bördan eller inbesparingarna således är betydande. Därtill kommer, som nämns i förslaget, sannolikt kontakterna till diskrimineringsombudsmannen öka. Detta medför att de totala besparingarna är väldigt små och således anser vi att de ekonomiska motiveringarna till ändringen är obefogade.

SAMS motsätter sig förslaget då den föreslagna förändringen är ett steg tillbaka vad beträffar likabehandling och förebyggandet av diskriminering såväl inom småbarnspedagogiken som i samhället i stort.

Rehn Dennis
SAMS - Samarbetsförbundet kring funktionshinder rf